

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS KONCEPCIJOS
PATVIRTINIMO2010 m. d. Nr.
Vilnius

Siekdama geriau reglamentuoti visuomenės iniciatyva bendriems visuomenės interesams tenkinti įsteigtų nevyriausybinių organizacijų veiklą ir plėtoti bendradarbiavimą tarp šių organizacijų ir valstybės institucijų bei įstaigų, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepciją (pridedama).
2. Pavesti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai kartu su kitomis institucijomis užtikrinti Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos įgyvendinimą, vadovaujantis šios koncepcijos priede nurodytomis koncepcijos įgyvendinimo priemonėmis.
3. Pavesti Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2009 m. balandžio 20 d. potvarkiu Nr. 147 sudarytai darbo grupei pasiūlymams dėl nevyriausybinių organizacijų veiklos geresnio reglamentavimo ir tolesnės plėtros parengti, iki bus sudaryta koncepcijoje numatyta Nevyriausybinių organizacijų reikalų koordinavimo komisija, periodiškai organizuoti pasitarimus koncepcijos įgyvendinimo priemonių klausimais su nevyriausybinėmis organizacijomis ir suinteresuotomis valstybės institucijomis.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras



NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS KONCEPCIJA

I. PADĖTIES APŽVALGA

1. Visuotinai pripažįstama, kad stipri pilietinė visuomenė – demokratijos ir pažangos pagrindas. Apie demokratijos išsivystymą paprastai spendžiama pagal tai, kokią įtaką valstybėje turi ir koku mastu veikia visuomeninės, pilietinės organizacijos, dabar bendrai vadinamos nevyriausybinėmis organizacijomis (toliau vadinama – NVO).

2. Siekiant, kad šiose organizacijose dalyvautų didesnė dalis visuomenės, o ir pačios organizacijos veiktų efektyviai, būtina sukurti palankią aplinką joms atsirasti ir veiklai plėtoti. Tokią aplinką valstybėje sudaro daug veiksnių: *teisinė aplinka, nuoseklus viešųjų funkcijų delegavimas, aiškūs NVO bendradarbiavimo su valstybe mechanizmai, finansavimo šaltinių gausa ir stabilumas, atskaitomybė.*

3. Po Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo NVO steigimasi ir veiklą reglamentuojantys teisės aktai buvo keičiami ir tobulinami, kol pagaliau buvo sukurta organizacijų veiklą reglamentuojanti teisinė bazė. Vis dėlto tobulinimas buvo nenuoseklus. Juo dažniau buvo siekiama ištaisyti ankstesnes reglamentavimo klaidas, bet ne sukurti bendrą sistemą, nustatančią ilgalaikes NVO plėtros perspektyvas.

4. Iki šiol Lietuvoje nėra išskirtos pilietinės visuomenės plėtros gairės, neapibrėžta NVO vykdomos visuomenei naudingos veiklos samprata, nėra aiškių NVO finansinio rėmimo principų.

5. NVO plėtros koncepcijos ir prioritetų vystant pilietinę visuomenę nebuvimas lėmė tai, kad šiandien:

5.1. teisės aktais nėra apibrėžti subjektai, teikiantys visuomenei svarbias ir naudingas paslaugas, savo veiklą grindžiantys savanoriškumo principu bei nesiekiantys pelno;

5.2. finansiniai šaltiniai, turėję paremti NVO, atitenka ir valstybės įsteigtiems juridiniams asmenims;

5.3. norint įgyti paramos gavėjo statusą pakanka pasirinkti atitinkamą juridinio asmens formą ir įsiregistruoti Juridinių asmenų registre;

5.4. NVO steigimasis ir veiklos principai suvienodinti su verslo subjektų steigimosi ir veiklos principais, o tai labai padidina organizacijos steigimosi sąnaudas ir apsunkina veiklą.

6. Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 (Žin., 2003, Nr. 107-4810), 12 punkte nustatyta net 15 viešųjų juridinių asmenų, kurie nesiekia naudoti sau ir „kurių tikslas tenkinti viešuosius interesus“, teisinių formų (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262) 2.34 straipsnio 2 dalis), tačiau ne visos šios formos atitinka pilietinės visuomenės sampratą.

II. SPREŠTINOS PROBLEMOS

7. Išskirtinos šios pagrindinės problemos:

7.1. NVO sąvoka ir paramos gavėjo statusas;

7.2. visuomenei naudingos veiklos apibrėžimas ir viešųjų funkcijų delegavimas;

7.3. NVO finansavimas ir atskaitomybė;

7.4. NVO steigimosi ir veiklos reguliavimas.

NVO sąvoka ir paramos gavėjo statusas

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė 1992 m. balandžio 2 d. nutarimą Nr. 226 „Dėl nevyriausybinių institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės socialinės reformos programą, skatinimo“ (Žin., 1992, Nr. 17-474), kuriame buvo įtvirtinti kai kurie NVO statuso kriterijai, ir 2004 m. lapkričio 29 d. – nutarimą Nr. 1520 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų reikalų komisijos sudarymo“ (Žin., 2004, Nr. 173-6418), kuris neteko galios nuo 2009 m. sausio 1 d. (Žin., 2008, Nr. 149-6064)). Nors teisės aktuose ir kituose dokumentuose (sutartyse, paraiškose ir pan.) imta vartoti NVO sąvoka, niekur nepateikiamas apibrėžimas, kokios organizacijos priskiriamos prie NVO.

9. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo (Žin., 1993, Nr. 21-506; 2000, Nr. 61-1818) 7 straipsnyje numatyti asmenys, kurie gali būti paramos gavėjais, t. y. gauti pinigines lėšas, bet kokią kitą turtą ar paslaugas steigimo dokumentuose nurodytiems visuomenei naudingiems tikslams įgyvendinti. Teisė įgyti paramos gavėjo statusą atsiranda pasirinkus tam tikrą juridinio asmens formą, atitinkamai teisė gauti paramą atsiranda vien tik dėl paramos gavėjo statuso įgijimo, o ne dėl visuomenei naudingos veiklos.

Visuomenei naudingos veiklos (viešojo intereso) apibrėžimas ir viešųjų funkcijų delegavimas

10. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.34 straipsnio 2 dalyje viešieji juridiniai asmenys apibrėžiami kaip „asmens, nesiekiančių naudos sau, įsteigti juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus (valstybės ir savivaldybės įmonės, valstybės ir savivaldybės įstaigos, viešosios įstaigos, religinės bendruomenės ir kt.)“. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 68-1633; 2004, Nr. 25-752) 2 straipsnio 1 dalyje nurodomas pagrindinis viešosios įstaigos tikslas – viešųjų interesų tenkinimas. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 32-787; 2004, Nr. 7-128) 2 straipsnio 1 dalyje pagrindiniu fondų tikslu įvardijamas labdaros ir (ar) paramos teikimas visuomenei naudingomis ir nesavanaudiškomis pripažįstamose srityse. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo (Žin., 2004, Nr. 25-745) 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinamas vienas iš asociacijos tikslų – „kitų viešųjų interesų tenkinimas“. Nė viename iš teisės aktų, kuriuose minimi viešieji interesai, nėra jų sąvokos apibrėžimo, viešojo intereso sąvoka aiškinama remiantis ne teisės aktais, o teismų praktika. Tokiomis aplinkybėmis susiformavo praktika, kai visuomenei naudingą veiklą vykdančius ar viešąjį interesą tenkinančius juridinius asmenis apibrėžia ne konkreti jų veikla, o juridinio asmens forma (Juridinių asmenų registro nuostatų 12 punktas).

11. Įstatyme nesant apibrėžtos visuomenei naudingos veiklos ar viešųjų interesų sąvokos, valstybė neskiria viešosios naudos organizacijų – organizacijų, vykdančių visuomenei naudingą veiklą (daugiau kaip 50 proc. veiklos arba beveik visą veiklą), ir grupinės naudos organizacijų, kurių tikslas – tenkinti savo narių poreikius.

12. Tiek viešosios, tiek grupinės naudos organizacijos yra svarbios valstybei kaip pilietiškumo ir demokratijos išraiška. Vis dėlto viešosios naudos organizacijos sprendžia didesnės visuomenės dalies problemas, todėl dažnai turi galimybes vykdyti valstybės institucijų deleguotas funkcijas.

13. Šiuo metu veikiančių valstybės rėmimo fondų, valstybinių skatinimo programų gausa neužtikrina tinkamo viešųjų funkcijų delegavimo, nes, nesant teisiškai įtvirtinto skirstymo į viešosios ir grupinės naudos organizacijas, sunku pasirinkti, kokią veiklą skatinti, kam deleguoti funkcijas ir suteikti lengvatinį finansavimo režimą. Galbūt tai ir lemia, kad dalis NVO sektoriui skiriamų lėšų atitenka valstybės įsteigtoms viešosioms įstaigoms ar kitiems juridiniams asmenims.

14. Vienas pagrindinių NVO veiklos variklių, suteikiančių joms pranašumą lyginant su kitais ūkio subjektais, yra savanoriškas darbas. 2006 metais Seimui priėmus Lietuvos Respublikos darbo kodekso 98 straipsnio pakeitimo įstatymą (Žin., 2006, Nr. 132-4989), Lietuvoje neliko savanorišką darbą reglamentuojančių teisės aktų, kurie apsaugotų savanorių teises ir pripažintų specifinį jų darbo pobūdį. Sąvokos „savanoris“, „savanorystė“ skirtingų institucijų interpretuojamos skirtingai, todėl praktikoje kyla nemažai problemų ir nesusipratimų dėl savanorių statuso, jų veiklos

organizavimo, savanoriško darbo legalumo, skaidrumo, patirtų išlaidų kompensavimo (kelionės, maitinimosi, apgyvendinimo ir kitų išlaidų).

NVO finansavimas ir atskaitomybė

15. Pagrindiniai NVO finansavimo šaltiniai yra rėmimo fondai, programos ir lėšos, gaunamos laimėjus viešųjų pirkimų konkursus. Vienu atveju yra rengiamos programos, kurias nagrinėja atitinkamos komisijos (tvarkos kiekvienam fondui ar programai tvirtinamos atskirai). Kitu atveju bendra tvarka dalyvaujama viešuosiuose pirkimuose, kuriuos reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102).

16. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas nustato, kad asmenys, turintys paramos gavėjo statusą, paramą gauna neatlygintinai perduodant pinigines lėšas ar bet kokią kitą turtą, suteikiant paslaugas ar suteikiant turtą naudotis panaudos teise, turtą paliekant testamentu ir kitais įstatymų nustatytais būdais.

17. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas (Žin., 2002, Nr. 73-3085) suteikia gyventojams teisę pervesti iki 2 proc. sumokėtos pajamų mokesčio sumos paramos gavėjo statusą turinčioms organizacijoms. Be to, paramos gavėjo statusą turinčioms NVO taikomos mokesčių ir kitos lengvatos.

18. Įvertinus situaciją, iš pirmo žvilgsnio galima susidaryti nuomonę, kad valstybė sukūrė pakankamą NVO finansavimo sistemą, tačiau taip nėra, nes:

18.1. nėra takoskyros tarp NVO teisės siekti viešosios arba grupinės naudos todėl visi paramos gavėjo statusą turintys juridiniai asmenys priskiriami prie tenkinančių viešąjį interesą;

18.2. lengvatos ir parama pasiekiamos daugeliui NVO, todėl ribotos lengvatų taikymo, kontrolės ir priežiūros galimybės;

18.3. nėra aiškių ir skaidrių NVO veiklos vertinimo kriterijų joms dalyvaujant finansinės paramos ar viešųjų paslaugų pirkimo konkursuose;

18.4. NVO skiriamomis lėšomis ir lengvatomis naudojasi valstybės ir savivaldybių įsteigtos įstaigos.

19. NVO atsakomybė rėmėjams nustatyta Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, o už suteiktas mokesčines lengvatas – mokesčius reglamentuojančiuose teisės aktuose. Už paramą atsiskaitoma Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, lėšas skyrusiam fondui ar programos valdytojui, tačiau NVO veikla nevertinama lėšų panaudojimo kokybės prasme, t. y. ar paslauga pasiekė paslaugos gavėją, ar buvo sukurtas tinkamos kokybės produktas.

NVO steigimosi ir veiklos reguliavimas

20. 2001 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujam Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, siekiant įstatymus suderinti su Civilinio kodekso normomis, per keletą metų buvo priimti nauji ar pakeisti beveik visi atskiras juridinių asmenų teisinės formas reglamentuojantys įstatymai, iš jų ir viešųjų juridinių asmenų, kurių dalis priskiriama nevyriausybiniam sektoriui.

21. Visų NVO teisinių formų veiklą bei steigimo reikalavimus reglamentuoja specialūs įstatymai, organizacijos registruojamos Juridinių asmenų registre bendra tvarka, kaip ir bet kurie kiti ūkio subjektai.

22. Iki Juridinių asmenų registro veiklos pradžios NVO neatlygintinai registruodavo Teisingumo ministerija ir savivaldybės. Pradėjus veikti Juridinių asmenų registru, steigiant visų teisinių formų juridinius asmenis, keičiant steigimo dokumentus, duomenis, likviduojant ar reorganizuojant, procesai vyksta dviem etapais:

22.1. notaro atliekamas teisinis tyrimas;

22.2. įregistravimas Juridinių asmenų registre.

23. Galima teigti, kad naujoji registravimo tvarka padarė NVO nepriklausomas nuo valstybės ar savivaldybių institucijų, tačiau sukūrė nemažą problemų, tai:

23.1. padidėjusios steigimo sąnaudos;

4

23.2. taikomi pelno siekiančių juridinių asmenų standartai;

23.3. pasitaikantis skirtingas notarų ir Juridinių asmenų registro tvarkymo įstaigos specialistų teisės normų taikymas.

Dėl šių priežasčių iš dalies sumažėjo NVO dinamiškumas ir socialinės iniciatyvos – vienos iš pagrindinių vertybių, kurias organizacijos suteikia visuomenei.

24. Lietuvoje NVO daugelyje sričių taikomi bendri juridinių asmenų administravimo ir apskaitos standartai. Visus reikalavimus organizacijos turi įgyvendinti vienodai, nepriklausomai nuo jų vykdomos veiklos, tikslų, narių ar dalininkų skaičiaus, pajamų šaltinių ir pan.

25. NVO neturi jas atstovaujančio organo, kuris galėtų dalyvauti svarstant visuomenei reikšmingas iniciatyvas, daryti įtaką svarstomiems sprendimams.

III. KITŲ VALSTYBIŲ PRAKTIKOS APŽVALGA

26. Daugelis Europos valstybių per pastaruosius metus priėmė teisės aktus, vienaip ar kitaip reguliuojančius valstybės ir nevyriausybinių sektoriaus santykius:

Anglijos Vyriausybė 1998 metais priėmė Anglijos nevyriausybinių organizacijų sektoriaus ir centrinės valdžios institucijų susitarimą „COMPACT“, kuriuo aiškiai apibrėžiama konsultacijų su valdžios sektoriumi sistema, nevyriausybinių organizacijų finansavimas iš valstybės biudžeto, nevyriausybinių organizacijų veikla ir savanoriškas darbas;

Danijos kultūros ministerija 2001 metais priėmė chartiją dėl Danijos savanoriškų organizacijų ir asociacijų bei viešojo sektoriaus sąveikos, kuria siekiama stiprinti pilietinės visuomenės organizacijas ir užtikrinti jų veiklos plėtrą;

Estijos parlamentas 2002 metais priėmė Estijos visuomenės plėtros koncepciją, pagal kurią reguliuojami nevyriausybinių organizacijų ir valdžios institucijų santykiai;

Kroatijos parlamentas 2003 metais priėmė įstatymą, kuriuo įkuriamas Nacionalinis pilietinės visuomenės plėtros fondas. Šiuo įstatymu siekiama plėtoti pilietinę visuomenę, užtikrinti nevyriausybinių organizacijų finansinį stabilumą ir plėtrą.

27. Vengrijoje 1997 metais buvo priimtas Viešosios naudos įstatymas, kuris įtvirtino naują teisinį viešosios naudos statusą ir kartu nustatė viešosios naudos statuso veiklų sąrašą. Organizacija, siekianti, kad jai būtų suteiktas viešosios naudos statusas, turi turėti tam tikrą teisinę formą, būti nepolitinė, ne pelno siekianti, jos pagrindinė vykdoma veikla turi būti nukreipta į apibrėžtos viešosios naudos teikimą, o iš ekonominės veiklos gaunamas pelnas panaudojamas viešosios naudos tikslams pasiekti. Tik šį statusą turinčios organizacijos gauna tiesioginę ir netiesioginę valstybės paramą viešosios naudos veiklai vykdyti. Specifinės mokesčių lengvatos suteikiamos viešosios naudos statusą turinčioms organizacijoms, kurios įgyvendina valstybės deleguotas viešąsias funkcijas. Siekiant užtikrinti teisėtą veiklą, atskaitomybę ir skaidrumą, nustatyti reikalavimai viešosios naudos statuso organizacijų veiklai, buhalterinei apskaitai ir finansinių ataskaitų sudarymui.

28. Vokietijoje ir kai kuriose kitose Europos valstybėse laikomasi principo, kad valstybės įstaigos teikia socialines paslaugas tik tuo atveju, jeigu nėra NVO, galinčių teikti šias paslaugas.

29. Maltoje NVO deleguota didelė dalis viešųjų funkcijų. Dauguma tokių įstaigų, kaip antai: vaikų namai, pagyvenusių žmonių namai, priklausomybes turinčių asmenų centrai, smurto aukų centrai, yra prižiūrimi nevyriausybinių sektoriaus ir juose daugiausia dirba savanoriai (iš jų ir užsienio šalių giminingų NVO). Valstybės parama šioms įstaigoms labai maža, nes lėšos skiriamos socialines paslaugas teikiančioms NVO, kurių pagrindiniai finansinės paramos šaltiniai yra katalikų bažnyčia ir privatūs asmenys. Maltoje taikoma racionali finansinių lengvatų, teikiamų NVO, sistema.

30. Europos Tarybos nuostatuose, priimtuose 1949 metais, yra įtrauktas punktas ir apie Tarybos santykius su tarpvyriausybiniėmis ir nevyriausybiniėmis organizacijomis.

31. Santykiai su visuomenės grupėmis aptariami ir Europos Komisijos dokumentuose:

31.1. Europos Komisija 1997 metais priėmė Komunikatą dėl savanorystės, nevyriausybinių organizacijų ir fondų veiklos skatinimo Europoje;

31.2. Europos Komisija 2000 metais priėmė diskusijų dokumentą „Tvirtesnės partnerystės su nevyriausybinėmis organizacijomis kūrimas“, kuriuo siekiama užtikrinti sklandų tarpusavio bendradarbiavimą, konsultacijų ir finansinių programų teikimą NVO sektoriui;

31.3. Europos Komisija 2001 metais priėmė Baltąją knygą dėl Europos valdymo, kuria užtikrinamas Europos Sąjungos institucijų atskaitingumas visuomenei ir jos grupėms, pilietinės visuomenės ir nevyriausybinių organizacijų rėmimas, stiprinimas ir bendradarbiavimas su jomis (2001 m. liepos 25 d. Europos valdymas – Baltoji knyga, COM (2001) 428).

32. Europoje kreipiamas dėmesys ir į NVO steigimosi kaštų didėjimą. Europos Tarybos rekomendacijų dėl Pagrindinių nevyriausybinių organizacijų Europoje statuso principų ir jų aiškinamųjų pastabų (*Recommendation CM/Rec(2007)14*), 2007 metais patvirtintų Europos Tarybos Ministrų Komiteto, 30 punkte teigiama, kad „bet kurie mokesčiai, renkami paduodant prašymą dėl juridinio asmens statuso, turi būti tokio dydžio, kuris nevaržytų pareiškėjų“.

IV. SIEKIAMI TIKSLAI

33. Teisės aktais reglamentuoti subjektus, galinčius dalyvauti perimant viešųjų funkcijų vykdymą, ir nustatyti į valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas pretenduojančių NVO kriterijus.

34. Įtvirtinti, kad valstybės ir savivaldybių įsteigtos įstaigos negalėtų naudotis NVO skiriamomis lėšomis ir lengvatomis.

35. Stiprinti nevyriausybinio sektoriaus atstovavimą.

36. Užtikrinti nuoseklų valstybės ir nevyriausybinio sektoriaus bendradarbiavimą.

37. Teisės aktais nustatyti visuomenei naudingos veiklos sritis ir skatinti NVO teikti paslaugas šiose srityse.

38. Nustatyti aiškius ir skaidrius NVO finansinio rėmimo, viešąją naudą kuriančių subjektų paslaugų pirkimo ir vertinimo principus, atsakomybės pagrindus.

39. Diegti naujas nevyriausybinio sektoriaus rėmimo ir filantropijos plėtros priemones, sudaryti prielaidas neliečiamojo kapitalo fondams steigti, galimybes taikyti ilgalaikį programinių projektų finansavimą ir kt.

40. Viešai skelbti informaciją apie NVO finansavimo programas ir viešųjų pirkimų konkursus, jų nuostatus ir rezultatus.

41. Įstatymu įtvirtinti savanorišką darbą kaip socialiai naudingą veiklą, jeigu ją organizuojančio asmens ir atliekančio asmens pagrindiniai tikslai nėra finansinės naudos siekimas.

42. Supaprastinti NVO steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo procesą, suteikiant galimybę teikti Juridinių asmenų registruui steigimo ir kitus dokumentus pavyzdinėse formose elektroniniu būdu, taip sumažinant NVO steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo sąnaudas.

43. NVO netaikyti verslo subjektams nustatytų veiklos valdymo modelių ir neriboti vidinės struktūros, paliekant galimybę tai aptarti organizacijos steigimo dokumentuose.

44. Atsisakyti formalaus reikalavimo kasmet rinktis į visuotinius organizacijų susirinkimus NVO veiklos ataskaitai patvirtinti.

V. KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMAS IR PRIEMONĖS

45. Siekiant įgyvendinti šią koncepciją, būtina:

45.1. suderinus su visuomene, patvirtinti nevyriausybinio sektoriaus plėtros programą, kurioje būtų numatytos valstybės ir NVO bendradarbiavimo prioritetinės sritys;

45.2. suderinus su NVO, patvirtinti Nevyriausybinių organizacijų reikalų koordinavimo komisiją;

45.3. nustatyti iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų finansuojamos NVO veiklos vertinimo, atskaitomybės bei viešumo principus.

46. Siekiant įgyvendinti koncepcijos nuostatas, būtina parengti:

46.1. įstatymo projektą, reglamentuojantį valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų skirstymo NVO tvarką, kuriame būtų apibrėžtos NVO, visuomenei naudingos veiklos ir kitos sąvokos, numatytos viešųjų funkcijų delegavimo galimybės;

46.2. Lietuvos Respublikos savanoriško darbo įstatymo projektą, apibrėžiant savanorišką darbą ir sąlygas, nustatančias, kada jis gali būti atliekamas;

46.3. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, tobulinant šiuo metu galiojančios paramos gavėjo statuso suteikimo procedūras, reglamentuoti valstybės ir savivaldybių specialiųjų programų lėšų skyrimo NVO tvarką, nustatant visuomenei naudingos veiklos sritis.

46.4 Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą ir/ar atskirą įstatymą, reglamentuojantį neliečiamo kapitalo fondų steigimą ir veiklą.

47. Taip pat peržiūrėti ir prireikus padaryti pakeitimus:

47.1. Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (reikalui esant);

47.2. įvairias NVO sritis (meno kūrėjų, tautinio paveldo, gamtosaugos ir kt.) reglamentuojančiuose teisės aktuose;

47.4. mokestinius santykius, buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojančiuose teisės aktuose;

47.5. Juridinių asmenų registro nuostatuose.

VI. KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMAS

48. Šios Konceptijos įgyvendinimo priemonės ir jų įgyvendinimo terminai nurodyti priede.



NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Priemonė	Įgyvendinimo terminai	Vykdytojai	Pastabos
1.	Suderinus su NVO, parengti Vyriausybės nutarimo dėl Nevvyriausybinių organizacijų reikalų koordinavimo komisijos sudarymo projektą	2010 m. I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	
2.	Parengti įstatymo projektą, reglamentuojantį valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų skirstymą NVO	2010 m. II ketvirtis	Teisingumo ministerija, Finansų ministerija	Apibrėžti NVO, visuomenei naudingos veiklos sąvokas, numatyti viešųjų funkcijų delegavimo galimybes ir kt.
3.	Parengti Labdaros ir paramos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą	2010 m. II ketvirtis	Teisingumo ministerija	Tobulinti šiuo metu galiojančias paramos gavėjo statuso suteikimo procedūras
4.	Nustatyti iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų finansuojamos NVO veiklos vertinimo, atskaitomybės bei viešumo principus	2010 m. III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Finansų ministerija, kitos ministerijos	Būtina įvertinti Europos Sąjungos šalių narių patirtį
5.	Parengti pakeitimų projektus įvairias NVO sritis (meno kūrėjų, tautinio paveldo, gamtosaugos ir kt.) reglamentuojančiuose teisės aktuose	2010 m. IV ketvirtis	Ministerijos	Įtvirtinti Nevvyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos nuostatas
6.	Peržiūrėti, įvertinti ir prireikus parengti pakeitimų projektus mokesčius, santykius, buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojančiuose teisės aktuose	2010 m. IV ketvirtis	Finansų ministerija, kitos ministerijos	Įtvirtinti Nevvyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos nuostatas ir užsienio šalių patirtį

Eil. Nr.	Priemonė	Įgyvendinimo terminai	Vykdytojai	Pastabos
7.	Parengti Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr.1407, pakeitimo projektą	2010 m. IV ketvirtis	Teisingumo ministerija	Įtvirtinti Nevyriausybių organizacijų plėtros koncepcijos nuostatas dėl NVO steigimo ir veiklos duomenų ir dokumentų tvarkymo
8.	Parengti ir patvirtinti nevyriausybinių sektoriaus plėtros programą	2010 m. IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kitos ministerijos, savivaldybės	Nustatyti valstybės ir NVO bendradarbiavimo prioritetines sritis, paramos nevyriausybiniam sektoriui teikimą, NVO informavimo sistemas ir kt. Būtinai visų suinteresuotų institucijų bendradarbiavimas
9.	Parengti Lietuvos Respublikos savanoriško darbo įstatymo projektą	2011 m. I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija	Apibrėžti savanorišką darbą ir sąlygas, nustatančias, kada jis gali būti atliekamas

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2010-01-12 Nr. 62-194

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ
PLĖTROS KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

Teikiu svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos patvirtinimo“ projektą (toliau vadinama – nutarimo projektas), patikslintą pagal Vyriausybės 2009 m. gruodžio 21 d. pasitarime pateiktas pastabas.

Pagrindinis šio nutarimo projekto tikslas – sudaryti palankias sąlygas nevyriausybinių organizacijų (toliau vadinama – NVO) veiklai ir plėtrai.

Lietuvoje iki šiol nėra oficialios NVO politikos, nenumatyti prioritetai vystant pilietinę visuomenę, neapibrėžta NVO sąvoka, nenustatyti NVO finansavimo, dalyvavimo nacionalinėse programose principai. Siūloma, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija būtų atsakinga institucija už valstybės politikos formavimą NVO plėtros srityje, jos įgyvendinimo organizavimą ir koordinavimą.

Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos (toliau – koncepcija) projekte pateikiama NVO sektoriaus apžvalga, pristatoma kitų valstybių praktika reguliuojant valstybės ir NVO santykius, nagrinėjamos pagrindinės sprendimosios problemos (dėl NVO sampratos, visuomenei naudingos veiklos apibrėžimo, NVO finansavimo, atskaitomybės, steigimosi, veiklos reguliavimo) ir siūlomos konkrečios koncepcijos įgyvendinimo priemonės, leisiančios sustiprinti šį sektorių.

Nutarimo projektas atitinka Vyriausybės 2008–2012 metų programą, neperkelia ES teisės aktų, nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma neteikiama, nes numatomas teisinio reguliavimo poveikis pateiktas koncepcijos nuostatose.

Nutarimo projektas derintas su Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Finansų ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija, svarstytas Vyriausybės 2009 m. gruodžio 21 d. pasitarime.

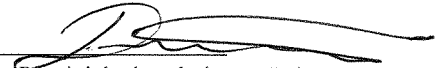
Nutarimo projektą parengė Ministro Pirmininko 2009 m. balandžio 20 d. potvarkiu Nr. 147 sudaryta darbo grupė (vadovė – Ministro Pirmininko patarėja Skirma Kondratas, tel. 266 3878).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 9 lapai.

Ministras Pirmininkas



Andrius Kubilius

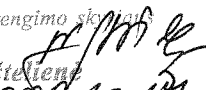


(Ministro Pirmininko kanclerio parašas)~~2009-12-14~~
(data) 2010-01-13

PAŽYMA

APIE KLAUSIMĄ, ĮTRAUKTINĄ Į LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
POSĖDŽIO DARBOTVARKĘKlausimo pavadinimas Dėl Nevyriausybinių organizacijų plėtros koncepcijos patvirtinimo
(Nr.09-1398-01-N) (10-124-01)

Pranešėjas Ministras Pirmininkas A.Kubilius, MP patarėja S.A. Kondratas, doubo pūpės vadovė

Dalyvauja Ministro Pirmininko tarnybos Organizacinių reikalų valdybos Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja N.Makštelienė, A. Gratulevičienė

Eiga	Siūlymai/Vertinimai
Vykdytojo žyma, ar projektas atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus, Siūlymai dėl tolesnės projekto eigos <i>Posėdžių rengimo skyriaus patarėja N. Makštelienė</i>  2009 12 14 (parašas, data)	
Pateikta ministerijų atstovų pasitarimui Gauta _____ (parašas, data) Apsvarstyta _____ (data)	
Vykdytojo žyma apie projekto pakeitimo ar papildomo suderinimo įvertinimą pagal ministerijų atstovų pasitarime pareikštas pastabas _____ (parašas, data)	
Kitų Ministro Pirmininko tarnybos padalinių pastabos	
Apsvarstyta Vyriausybės pasitarime 2009-12-21 (data)  (parašas)	Pateiktas patikslintas projektas.

2 p